

En busig text till en vacker melodi

Berättelse

Den 4 december 1964 satt Cornelis Vreeswijk och spelade in en sång som senare skulle bli en av de mest sjungna i Sverige. Sången hette "Brev från kolonien". Cornelis var bara 27 år gammal, men han hade redan börjat bli känd för sin hesa röst och sina texter om vanliga människor. Sången var egentligen hans svenska version av en amerikansk parodi, "Hello Muddah, Hello Faddah" av Allan Sherman. Men Cornelis skrev en helt egen svensk text, nämligen en historia berättad genom ögonen på ett litet barn.

Hela sången är nämligen ett brev. En liten pojke är på kollo, ett sommarläger för barn, och bor långt hemifrån utan sin mamma och pappa. Tillsammans med tjugoåtta andra pojkar trängs han i en enda barack. Nu sätter han sig och skriver hem för att berätta hur det går, och brevet börjar så glatt och artigt man kan tänka sig: "Hejsan morsan, hejsan stabben! Här e' brev från älsklingsgrabben."

Men ju längre brevet fortsätter, desto galnare blir det. Pojken berättar i förbifarten att han har tappat två framtänder, att någon har släppt in en orm i matsalen och att hans bästa kompis Tage ligger sjuk. Det märkliga är att pojken inte verkar det minsta orolig. Han radar upp den ena katastrofen efter den andra med samma lugna, glada ton, som om allt vore alldeles normalt. Allra sist tackar han artigt för sig och meddelar att de nu tänker gå ut och ställa till med ännu mer hyss.

Det riktigt fyndiga är själva melodin. Den busiga, kaotiska texten sjöngs nämligen till "Timmarnas dans", ett vackert och högtidligt stycke ur operan La Gioconda av italienaren Amilcare Ponchielli. Mötet mellan den fina, lugna musiken och den vilda texten skapade en komisk krock som fick publiken att skratta. Bakom skämtet fanns ändå något allvarligare: kollo var från början till för barn vars familjer inte hade råd med semester, och i pojkens glada ton hör man både fattigdom och stor livsglädje på samma gång.

"Brev från kolonien" gavs ut 1965 på liveskivan "Visor och oförskämdheter", som Cornelis spelade in tillsammans med Fred Åkerström och Ann-Louise Hanson. Sången låg på Svensktoppen i tio veckor våren 1965. Sedan dess har generation efter generation av barn sjungit den på läger, bussresor och skolavslutningar. Det som började som en busig liten visa har blivit en självklar del av den svenska sommaren.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
spela in	göra en inspelning av musik
hes	röst som är sträv och raspig
ett kollo	ett sommarläger för barn
en barack	ett enkelt hus där många bor

ORD	FÖRKLARING
trängas	vara många på liten plats
i förbifarten	utan att göra någon stor sak av det
rada upp	räkna upp, en efter en
fyndig	smart och rolig på samma gång
högtidlig	allvarlig och fin
en krock	här: när två olika saker möts oväntat
skolavslutning	sista skoldagen före sommarlovet

Läsförståelsefrågor

1. Hur är hela sången "Brev från kolonien" uppbyggd?
 1. som ett samtal mellan två vuxna
 2. som ett brev från en pojke på kollo
 3. som en nyhetsartikel om ett läger
2. Hur reagerar pojken på alla olyckor som händer på kollot?
 1. han blir rädd och vill åka hem
 2. han verkar lugn och glad, som om allt vore normalt
 3. han börjar gråta i brevet
3. Varför blev kombinationen av text och melodi komisk?
 1. den vilda texten möter en vacker, högtidlig opera-melodi
 2. melodin var ful och texten var fin
 3. Cornelis sjöng falskt med flit
4. Vad säger texten om kollo från början?
 1. det var bara för rika familjer
 2. det var till för barn vars familjer inte hade råd med semester
 3. det fanns bara i andra länder
5. Stämmer påståendena? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
 1. Pojken bodde tillsammans med tjugoåtta andra pojkar.
 2. Cornelis spelade in skivan ensam, utan andra artister.
 3. Sången låg på Svensktoppen i tio veckor.
6. Texten säger att man i pojkens glada ton hör "både fattigdom och stor livsglädje på samma gång". Förklara med egna ord vad som menas.
7. Varför tror du att Cornelis valde att berätta historien genom ett barns ögon i stället för en vuxens?
8. Vad menas i slutet med att sången har blivit "en självklar del av den svenska sommaren"? (öppen fråga)

Diskussionsfrågor

- "Brev från kolonien" är rolig fast den handlar om kaos och olyckor. Varför kan vi skratta åt strul och otur i sånger och berättelser?
- Texten beskriver en krock mellan en vacker melodi och en busig text. Känner du till andra exempel där två saker som inte passar ihop ändå skapar något bra?

- Bakom skämtet fanns barn som inte hade råd med semester. Tycker du att konst kan berätta om allvarliga saker på ett lättsamt sätt? Hur då?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv ett kort, glatt brev "hem" från en plats där allt går fel, riktig eller påhittad. Behåll en positiv ton trots strulet.